

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 3. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Fredag den 23. oktober 2009
Tidspunkt: Kl. 10.00
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Anne Marie Meldgaard (S) formand, Michael Aastrup Jensen (V), Henrik Høegh (V) næstformand, Pia Adelsteen (DF), Helle Sjelle (KF), Kim Mortensen (S), Jeppe Kofod (S), Anne Grete Holmsgaard (SF), Hanne Agersnap (SF), Lone Dybkjær (RV), Bjarne Laustsen (S), Per Clausen (EL)

Desuden deltog: Udenrigsminister Per Stig Møller

Formanden nævnte ved mødets begyndelse, at tv-udsendelsen ikke virkede.

Formanden takkede for, at udenrigsministeren havde inviteret udvalget til en middag den 26. november.

Pkt. 1. Rådsmøde nr. 2970+2971 (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 26.-27. oktober 2009

Udenrigsministeren: Denne gang er alle punkter til orientering. Jeg vil alene gennemgå de punkter på dagsordenen for rådsmødet, som er af særlig interesse. De øvrige punkter på dagsordenen kan vi selvfølgelig som sædvanlig drøfte, hvis I ønsker det.

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 29.-30. oktober 2009

– Formandskabets udkast til konklusioner

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 2)
EUU alm. del (09) – bilag 40 (udkast til rapport om den Fælles Udenrigstjeneste) (fortroligt)
Udvalgsmødereferat:
EUU alm. del (09) – bilag 13 (side 1598, seneste behandling i EUU 11/9-09)

Udenrigsministeren: Det svenske formandskab vil på mandagens rådsmøde under punktet "Forberedelse af Det Europæiske Råd" præsentere sit udkast til konklusioner for Det Europæiske Råd i Bruxelles den 29.-30. oktober 2009. Der er tale om et tungt topmøde med mange væsentlige sager på dagsordenen.

Formandskabet sigter mod at begrænse antallet af emner og mod korte, fokuserede konklusioner. Det støtter vi naturligvis fra dansk side.

Et af hovedemnerne forventes at blive de institutionelle spørgsmål, som vi havde lejlighed til at drøfte på det uformelle møde i går. På grund af usikkerheden om

3. Europaudvalgsmøde 23/10-09

Tjekkiets ratifikation af Lissabontraktaten er det fortsat uklart, hvor langt vi kan nå. Den tjekkiske forfatningsdomstols behandling af klagen fra 27 senatorer på tirsdag i næste uge vil have stor betydning for timingen. Vi vil muligvis skulle vende tilbage til spørgsmålet senere i efteråret ved et eventuelt ekstraordinært topmøde i november eller til det ordinære topmøde i december.

Som bekendt udløber den nuværende Kommissions mandat ved udgangen af oktober 2009. Som situationen er lige nu, vil den siddende Kommission imidlertid fortsætte, indtil en ny Kommission bliver udnævnt. Den siddende Kommission vil fortsætte som en såkaldt "forretningskommission" med begrænsede beføjelser. Det har vi været ude for engang før, da Sander blev forlænget.

Regeringen lægger vægt på, at der kommer en hurtig løsning, så vi begrænser perioden for "forretningskommissionen" og sikrer kontinuitet og handlekraft for EU.

Et andet væsentligt hovedemne vil blive forberedelsen af COP15. Der forventes en vanskelig diskussion af klimafinansiering på DER. Formandskabet har cirkuleret et oplæg til DER-konklusioner, der set i dansk perspektiv er godt, idet der indgår konkrete finansieringstal, både for den kortsigtede opstartsfinansiering på 5-7 mia. euro til og med 2012 og den langsigtede finansiering på 100 mia. euro fra 2020. Det Europæiske Råd skal således tage diskussionen op fra Økofin den 20. oktober, hvor det ikke lykkedes at nå til enighed.

Til gengæld var det positivt, at det lykkedes formandskabet at få vedtaget råds-konklusioner på miljørådsmødet den 21. oktober.

Jeg kan tilføje, at regeringen i kraft af COP15-værtskabet gennem tætte kontakter til centrale parter fortsætter bestræbelserne frem mod at kunne lande en ambitiøs aftale i København.

Den økonomiske og finansielle krise vil også denne gang blive et vigtigt emne. Kommissionen fremlagde den 23. september sit detaljerede forslag til en ny europæisk tilsynsstruktur. På det forestående møde i Det Europæiske Råd lægger formandskabet op til en orientering og status for tilsynspakken, som er forberedt af Økofin. Det er det svenske formandskabs plan, at hele tilsynspakken skal endosseres på Det Europæiske Råd i december.

På topmødet vil der også blive gjort status over de tiltag i forhold til den ulovlige indvandring i Middelhavsområdet, der er iværksat af Kommissionen siden topmødet i juni. Vi forventer, at der vil være lejlighed til at drøfte, hvordan samarbejdet kan styrkes. Der er ingen tvivl om, at der må udvises solidaritet med de sydligere beliggende EU-lande, og der vil fra dansk side blive peget på en styrkelse af det europæiske grænseagentur, FRONTEX, og en hurtig oprettelse af asylstøttekontoret.

Vi vender som vanligt tilbage til mødet i Det Europæiske Råd, når statsministeren forelægger selve mødet her i udvalget den 28. oktober. I kan jo gemme jeres spørgsmål til den tid.

Jeppe Kofod nævnte de forskelligheder, der var på sprogbrugen i Miljørådet og i Økofinrådet i forhold til finansieringen, og ville være helt sikker på, at det var den danske regerings holdning, at der skal nye og additionelle midler til den klimaaf tale, for at man kan lave en ambitiøs klimaaf tale i København til december.

Anne Grete Holmsgaard henviste til, at udenrigsministeren havde sagt, at den nuværende Kommission ville blive forlænget som en forretningskommission, og spurgte, om der var en deadline for, hvornår vi skulle melde ind med hensyn til, hvem der skulle være dansk kommissær.

Hun sagde i relation til COP15, at det er vigtigt, at man på det kommende rådsmøde får prikket hul på ballonen og gør det klart internt, hvor meget EU vil lægge på bordet for at presse de andre lande. Hun mente, der var en tiltagende risiko for, at man sprang ud af FN-sporet, hvor alle lande var med, og endte med en aftale med et begrænset antal lande. Hun spurgte, hvilke overvejelser regeringen gjorde sig med hensyn til, hvad der skal til, for at man kan fastholde EU's lederskab.

Per Clausen pegede på, at Danmark med hensyn til finansieringen af klimaaf talen, som klimaministerens indtil for nyligt havde ment var afgørende, havde skiftet holdning, og nu ikke længere mener, der behøver være en juridisk bindende aftale, hvilket fremgik af et svar fra statsministeren på et spørgsmål fra Per Clausen. Han spurgte, om den danske regering har en strategi for, hvordan vi kan opnå et bedre resultat ved topmødet, end man opnåede blandt finansministrene.

Pia Adelsteen spurgte, hvor længe man kunne nøjes med at have en "forretningskommission".

Lone Dybkjær pegede i relation til Lissabontraktaten på, at hvis man imødekom præsident Vaclav Klaus, kunne andre lande også stille krav om særlige erklæringer. Derfor spurgte hun, hvor længe udenrigsministeren vurderede at Vaclav Klavs havde mulighed for at trække sagen ud, og om man havde andet at true ham med end en dårlig kommissærpost.

Udenrigsministeren svarede Jeppe Kofod, at der var forskellige skoler, når det drejede sig om, hvorvidt man på topmødet skulle sætte kroner og ører på og lave en intern fordeling af de midler, der skulle ydes til ulandene. Det var ikke noget, man kunne løse på rådsmødet. Det måtte i givet fald ske på selve topmødet. Det svenske formandskab går ind for, at der sættes kroner og ører på, og vi støtter denne indstilling. Det er som nævnt regeringens indstilling, at klimaindsatsen ikke må fortrænge udviklingsbistanden. Vi lægger vægt på, at EU tager lederskabet med hensyn til levere konkrete bud på, hvad der er nye og additionelle midler. Han håbede, man ville få det præciseret på topmødet. Udenrigsministeren sagde, at der som nævnt var flere skoler med hensyn til, om man skulle lægge penge på bordet på topmødet, og det behøvede ikke nødvendigvis være ond vilje, hvis man gik imod det. Den ene skole siger nemlig, at hvis vi lægger nogle penge på bordet, uden at vi ved, hvad de andre gør, kan det være, at vi skal lægge endnu flere penge på bordet. Den anden

3. Europaudvalgsmøde 23/10-09

skole siger, at vi skal tage lederskabet og vise, hvad vi vil. Der er selvfølgelig også nogle, der har været bekymret for den interne byrdefordeling.

Udenrigsministeren svarede til Anne Grete Holmsgaard, at deadline er den dag, Barroso beslutter sig. Han har sagt, at han ikke vil sammensætte en Kommission, før han ved, om den høje repræsentant skal sidde i Kommissionen, hvilket han skal, hvis Lissabontraktaten træder i kraft. Dette forstod udenrigsministeren godt, for det land, som besætter posten som høj repræsentant, skal ikke samtidig have et andet medlem af Kommissionen.

Udenrigsministeren mente ikke, det ikke ville være klogt at præcise, hvor meget den danske regering vil yde, idet det er en del af den interne byrdefordeling, som Kommissionen endnu ikke er kommet med et oplæg til.

Udenrigsministeren sagde til Per Clausen, at hvis der ikke bliver vedtaget en fond til december, er det ikke sikkert, Afrika vil gå med til en aftale, og så kommer der ikke noget resultat i København. Der skal være midler til "adaptation" og teknologiudvikling, så tredjeverdenslandene har mulighed for at udvikle deres økonomiske potentiale uden at skade jordens klima. Det vil der komme et slagsmål om op til decembertopmødet.

Udenrigsministeren gav Lone Dybkjær ret i, at andre lande måske også vil stille krav, hvis man giver indrømmelser til Tjekkiets præsident Vaclav Klavs. Man kan i hvert fald ikke give indrømmelser, som kræver en ny ratifikation, men man kan forestille sig, at han får en politisk erklæring. Måske en politisk erklæring om, at charteret ikke har tilbagevirkende kraft, således at man ikke kan påberåbe sig erstatning for noget, der skete i 1945. Slovakiet har allerede meldt sig og sagt, de har et problem i forhold til Ungarn. Hvor længe Klavs vil vente, afhænger af, hvad forfatningsdomstolen siger den 27. oktober. Hvis den beslutter at behandle klagen, kan det tage 1-6 måneder, men hvis den afviser klagen, kan det gå meget hurtigt. Udenrigsministeren gjorde opmærksom på, at Klavs har sagt til en avis, at han ikke ene mand kunne forhindre en ratifikation af Lissabontraktaten.

Per Clausen var glad for, at udenrigsministeren ville arbejde for, at man satte beløb på, hvad de rige lande skal skaffe til tredjeverdenslandene i forbindelse med klimatopmødet. Han forstod, at man ville afvente Kommissionens udspil med hensyn til den interne byrdefordeling, men havde nu ikke set noget, der ville gøre det urimeligt at skaffe flere penge. Han henviste til, at EU havde lovet at reducere udslippet med 20 pct., men med 30 pct., hvis det blev led i en global aftale, og mente, man på tilsvarende vis kunne stille nogle betingelser for at yde et beløb til tredjeverdenslandene. Han mente, det ville være klogt at have en offensiv holdning.

Anne Grete Holmsgaard syntes, det var fint, at vi støttede det svenske formandskabs holdning med hensyn til, hvor mange penge der skal afsættes – svarende til Kommissionens oprindelige forslag. Hun mente, der lå nogle principper for, hvordan den interne byrdefordeling skulle være – afhængig af BNP og udslip – og ud fra de principper mente hun godt, vi kunne presse på fra

3. Europaudvalgsmøde 23/10-09

Danmarks side, i det mindste internt i Rådet. Faren er, at der heller ikke sker noget på Det Europæiske Råds møde, og så står vi i en forfærdelig situation.

Hun formodede, at regeringen ville arbejde for, at det kom til at stå stærkt i teksten fra rådsmødet, at EU fastholder FN-sporet i forhandlingerne.

Kim Mortensen fik den opfattelse, at den danske regering nærmest ville have en iagttagerrolle på udenrigsministermødet, og kunne ønske sig en mere offensiv tilgang.

Udenrigsministeren pegede i anledning af Anne Grete Holmsgaards indlæg på, at der er to kriterier for den interne byrdefordeling, BNP og udslip, og Kommissionen er ikke kommet med et udspil om vægtfordelingen mellem disse. Derfor er det ikke rimeligt at kræve, at Danmark spiller ud på nuværende tidspunkt.

Vi skal selvfølgelig understrege FN-sporet, og det gør man også indirekte i teksten, hvor man taler om en global løsning.

I svaret til Kim Mortensen sagde udenrigsministeren, at Danmark spiller to roller. Den ene rolle er, at vi skal lede forhandlingerne i december i København. Den rolle kræver, at vi taler med alle parter uden at lægge os fast på nogle specielle danske prioriteter. Det samme gjaldt i Sikkerhedsrådet og under det danske EU-formandskab. Den anden rolle er den, Danmark spiller med hensyn til, hvordan EU's politik skal være. Det, udenrigsministrene gør, er specielt at se på det sikkerhedsmæssige, hvor udenrigsministeren forsøger at forklare sine kolleger, at tørke og oversvømmelser og andre klimaødelæggelser vil skabe immigration, svække ulandene og dermed øge terrortruslen. I den forbindelse nævnte udenrigsministeren, at han havde samlet en gruppe bestående af England, Spanien, Tyskland, Frankrig, Sverige, Finland og Danmark, som ikke bare optræder som iagttagere, men søger at opnå et så ambitiøst mål som muligt. Samtidig er der et hav af kontakter mellem statsministrene og mellem klimaministrene.

2. EU's strategi for Østersøregionen

– Rådskonklusioner

KOM (2009) 0248

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (09) – bilag 13 (side 1609 FO, forhandlingsoplæg forelagt 11/9-09)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

Jeppe Kofod mente, der var en vis uenighed blandt Østersølandene – også blandt EU-landene omkring Østersøen – med hensyn til den tysk-russiske gasledning, som også skal gå igennem dansk farvand. Han mente, den var interessant ud fra et energisikkerhedsperspektiv, idet man kunne forestille sig, at ledningen ville blive brugt til at levere energi til Vesteuropa, selv om Rusland lukkede leverancerne til de baltiske lande og Polen.

Anne Grete Holmsgaard syntes, det var rigtigt fint, at der kom en Østersøstrategi, selv om den er skrevet i runde vendinger, men spurgte, hvilke initiativer Danmark vil tage for, at denne Østersøstrategi også bliver udmøntet i praksis mellem landene omkring Østersøen. I fortsættelse af Jeppe Kofods spørgsmål om den tysk-russiske gasledning spurgte hun, om der er en køreplan for, hvor hurtigt man vil få udarbejdet en fælles strategi for energisikkerheden.

Per Clausen spurgte, om regeringen har en strategi for, hvordan man kan understøtte de øvrige Østersølandes energisikkerhed, og hvordan den godkendelse af gasledningen, regeringen lige har foretaget, hænger sammen med denne strategi.

Bjarne Laustsen pegede på, at Danmark har skåret en tredjedel af vores beredskab med hensyn til olieforureningsbekæmpelse, søredning og fiskeriinspektion i Østersøen, idet vi fjerner Havørnen. Det havde han tidligere diskuteret både med udenrigsministeren og med fødevareministeren, men fødevareministeren havde endnu ikke svaret på hans spørgsmål. Derfor spurgte han udenrigsministeren, om Danmark er parat til at bruge de nødvendige ressourcer på at nå de mål, vi har opstillet.

Udenrigsministeren svarede Jeppe Kofod, at regeringen har valgt at sige ja til den tysk-russiske rørledning, idet vi ligesom med hensyn til broer har lagt vægt på, om rørledningen opfylder vore miljøkrav, og det gør den. DONG er et privat selskab, og regeringen kan ikke pålægge dette, hvorfra det skal få sin gas. I henhold til den europæiske energisikkerhedspolitik, som vi tog initiativ til i 2004, må EU ikke gøre sig afhængig af enkelte store leverandører, men det kan man ikke gennemføre fra den ene dag til den næste ved omlægning til vedvarende energi. Med hensyn til Baltikum støtter vi de tiltag, der er sat i

3. Europaudvalgs møde 23/10-09

værk i Østersøregionen for at styrke EU's energimarked, men de baltiske stater er fortsat meget afhængige af russisk energi.

Udenrigsministeren forstod godt Anne Grete Holmsgaards bekymringer med hensyn til Østersøstrategien, men pegede på, at Danmark faktisk har påtaget sig den ledende rolle på flere områder, når det drejer sig om klimaindsatsen i Østersøområdet, maritim sikkerhed, fremme af entreprenørskab, skibsfart osv. Samtidig deltager vi i samarbejdet i Østersørådet. Vi arbejder for, at Kommissionens Østersøstrategi ikke bare bliver en strategi, som man lægger på hylden.

Udenrigsministeren henviste Bjarne Laustsen til at diskutere Havørnen videre med fødevareministeren.

Anne Grete Holmsgaard syntes, det var fint at mindske uafhængigheden, men spurgte, hvornår der foreligger en plan for en egentlig energisikkerhedsstrategi.

Udenrigsministeren nævnte, at der kommer en ny rapport fra Kommissionen i januar 2010. Så må vi se, om den er ambitiøs nok, idet udenrigsministeren var enig i, at vi skal presse på for, at der kommer en energisikkerhedsstrategi.

3. Afghanistan/Pakistan

– *Politisk drøftelse/Rådskonklusioner*

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 9)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (09) – bilag 13 (side 1602, seneste behandling i EUU 11/9-09)

Udenrigsministeren: På rådsmødet forventer vi at vedtage en fælles handlingsplan for EU's indsats i Afghanistan og Pakistan. Det sker i forlængelse af den tidligere drøftelse, som mine europæiske kolleger og jeg havde på det uformelle udenrigsministermøde i Stockholm i begyndelsen af september.

En styrket indsats fra EU i Afghanistan og Pakistan er noget, vi fra dansk side har talt for længe, og vi har bidraget aktivt til prioriteterne i papiret. En regional tilgang til landene er central for at forbedre den sårbare sikkerhedssituation i de to lande, hvilket de seneste ugers og det seneste døgn's alvorlige begivenheder i Pakistan har understreget.

Der er behov for, at der indgås en kontrakt, som fokuserer på at forpligte den nye afghanske regering i forhold til den afghanske befolkning. Netop dette står centralt i EU's handlingsplan.

Det er afgørende, at den afghanske regering leverer stabilitet, sikkerhed og en retsstat til befolkningen. Dette er noget, vi fra dansk side har lagt vægt på, og som er godt afspejlet i EU's papir. Også på menneskerettighedsområdet lægges der op til, at den afghanske regering tager konkrete skridt for at beskytte disse.

På mødet vil vi selvfølgelig også drøfte den aktuelle situation i forbindelse med valgresultatet og den anden valgrunde.

For Pakistans vedkommende er målet med EU's handlingsplan at bidrage aktivt til et demokratisk og stabilt Pakistan. Centralt står støtte til gennemførelse af den vigtige Malakandstrategi, der drejer sig om stabilisering og socioøkonomisk udvikling i området, efter at regeringen har genvundet kontrollen med området. Desuden omtales støtte til valgreformer, sikkerhedsreformer og udbredelse af retsstatsprincipper. Endvidere er dialog og samarbejde om terrorbekæmpelse, menneskerettigheder og narkobekæmpelse vigtige elementer i handlingsplanen.

På bl.a. dansk foranledning skal der tages skridt til en dedikeret dialog om handelssamarbejde med sigte på en mulig frihandelsaftale med Pakistan, hvilket vil bidrage til en langsigtet økonomisk stabilisering. Desuden lægges der op til en styrket politisk dialog i form af bl.a. et ad hoc topmøde med Pakistan allerede i første halvdel af 2010. Fra dansk side arbejdes der på at sikre konkret opfølgning på de enkelte indsatser.

Jeppe Kofod roste udenrigsministeren for, at EU nu ville gøre noget mere konkret i forhold til Pakistan og øge støtten voldsomt. Han så de seneste dages begivenheder som et vidnesbyrd om, at landet desværre er ved at kollapse.

3. Europaudvalgsmøde 23/10-09

se. Han spurgte, hvordan man ville sikre, at den anden valgrunde kunne foregå på en ordentlig og fredelig måde.

Pia Adelsteen spurgte, om der var sket fremskridt med hensyn til sharialovgivningen i Afghanistan.

Videre spurgte hun, om der var sket fremskridt med hensyn til politiindsatsen, hvor vi kun er oppe på 265 mand, men skal op på 400.

Udenrigsministeren svarede Jeppe Kofod, at Danmark og EU støtter en anden valgrunde ved udsendelse af observatører og også militært ved at skabe sikkerhed, selv om det er afghanerne selv, der står i front med hensyn til at skabe sikkerhed. Vi må stadig regne med, at der kommer en anden valgrunde, selv om der er nogle, der arbejder for, at der kommer en forsoningsregering, så man undgår en anden valgrunde.

Udenrigsministeren konstaterede i sit svar til Pia Adelsteen, at man havde ændret lovgivningen på menneskerettighedsområdet, siden vi reagerede i sidste omgang, men vi er endnu ikke tilfredse. Nu skal vi have overstået anden valgrunde, men så er det EU's hensigt at lægge et håndfast pres på den nye regering for få den til at tage et opgør med korruption og narkotikahandel og forbedre menneskerettighederne.

Udenrigsministeren bekræftede, at der ikke var kommet flere folk til politiindsatsen, hvilket han betegnede som meget pinligt. Det vil han også tage op på det kommende rådsmøde.

3. Europaudvalgsmøde 23/10-09

4. Det vestlige Balkan

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 12)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (09) – bilag 13 (side 1601, seneste behandling i

EUU 11/9-09) (vedr. Albanien)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

5. Mellemøsten

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 15)

EUU alm. del (09) – bilag 44 (henvendelse af 21/10-09 fra danske NGO'er vedr. EU's relationer til Israel)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (08) – bilag 477 (side 1406, seneste behandling i EUU 12/6-09)

Udenrigsministeren: På rådsmødet ventes vi også at have en generel drøftelse af situationen i Mellemøsten – det har vi jo hver gang – men her er intet nyt.

Per Clausen henviste til, at Israel havde nægtet at samarbejde med Goldstone og nu brugte det til at hævde, at rapporten var ensidig. Han spurgte, hvad den danske regerings holdning er til, hvilken rolle EU kan spille i forhold til at sikre, at der bliver fulgt op på de soleklare overtrædelser, der sker såvel fra israelsk side som fra Hamas' side i forbindelse med konflikten i Gaza. Han gik ud fra, at Hamas havde godtet sig lidt over Israels afvisning, for så behøvede de heller ikke følge op på rapporten.

Udenrigsministeren havde noteret sig, at Hamas ikke agter at foretage nogen undersøgelse. Men i øvrigt henviste han til, at man skulle drøfte spørgsmålet om Israel nærmere under punkt 2 på Europaudvalgets dagsorden.

6. Sri Lanka

– *Politisk drøftelse/Rådskonklusioner*

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 17)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (08) – bilag 444 (side 1220, seneste behandling i EUU 15/5-09)

Udenrigsministeren: Jeg vil godt nævne punktet vedrørende Sri Lanka, som jeg ved har interesseret udvalget meget. Jeg har taget initiativ til, at vi på rådsmødet drøfter Sri Lanka. Nu hvor kamphandlingerne er ovre og medieopmærksomheden er væk, er det vigtigt, at verden ikke glemmer de omkring 260.000 internt fordrevne, der fortsat holdes tilbage i lejre under uacceptable forhold.

Jeg forventer, at Rådet vil opfordre Sri Lankas regering til at fremlægge en transparent plan for frivillig og sikker genbosættelse, hvor FN og andre humanitære aktører skal have fri adgang.

Det er afgørende, at Sri Lankas regering tillader en demokratisk politisk proces, der inddrager alle etniske grupper i samfundet. Ellers bliver det umuligt at sikre freden.

Kommissionen har i denne uge fremlagt sin rapport om Sri Lankas overholdelse af konventionerne knyttet til EU's toldpræferencer GSP+, hvor det konkluderes, at Sri Lanka ikke efterlever menneskerettighedskonventionerne. Vi håber selvfølgelig, at Sri Lanka vil efterleve anbefalingerne. Vi arbejder for, at manglende efterlevelse får alvorlige konsekvenser for Sri Lankas regering.

Per Clausen var glad for det, udenrigsministeren sagde om Sri Lanka.

Hanne Agersnap var ligesom Per Clausen meget glad for, at den danske regering havde sat Sri Lanka på dagsordenen, idet det var vigtigt at få emnet diskuteret i en europæisk sammenhæng.

Et andet spørgsmål, som ikke er på dagsordenen, men som det kunne være relevant også at tage op i en europæisk sammenhæng, er forholdet mellem Kina og Tibet, idet hun pegede på, at der nu er henrettet fire tibetanske politiske fanger i Kina.

Udenrigsministeren svarede Hanne Agersnap, at der kommer et EU-topmøde den 30. november om Kina, og her gik han ud fra, at både dødsstraf og menneskerettigheder kom op.

7. Udvikling i sikkerhedssituationen i Sahel-bæltet

– *Rådskonklusioner*

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 19)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

8. Usbekistan

– *Rådskonklusioner*

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 21)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (08) – bilag 41 (side 38, behandling i EUU 10/10-08) (intet sagt - våbenembargo)

EUU alm. del (072) – bilag 247 (side 770, behandlet i EUU 25/4-08) (intet sagt - visum)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

9. EU-Syrien-aftale

– Vedtagelse

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 1 (samlenotat side 23)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (08) – bilag 477 (side 1425, seneste behandling i EUU 12/6-09)

Udenrigsministeren: I forhold til EU-Syrien aftalen vil jeg blot kort nævne, at Syrien i sidste øjeblik har bedt om at udskyde undertegnelsen af aftalen et par måneder for at vurdere virkningerne af de økonomiske dele af aftalen. Det er forventningen, at aftalen vil blive undertegnet, som den foreligger, inden for de kommende måneder.

Per Clausen bad udenrigsministeren sige noget om menneskerettighedssituationen i Syrien.

Udenrigsministeren sagde, at det er en del af associeringsaftalen, at man skal drøfte menneskerettighedssituationen. Den er ikke tilfredsstillende i Syrien. Udenrigsministeren lagde megen vægt på, at Syrien også kommer ind i fredsprocessen, for ellers kommer der ingen fredsftale.

10. Iran

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 2 (tillæg til samlenotat)

Udenrigsministeren: Under middagen den 26. oktober vil udenrigsministrene drøfte udviklingen i sagen om Irans atomprogram i lyset af EU3+3-mødet med Iran i Genève den 1. oktober og de tekniske drøftelser, der har fundet sted i Wien i denne uge. Der forudses også inspektionsbesøg af IAEA i denne weekend af det nyligt offentliggjorte atomanlæg ved Qom. Vi vil også drøfte mulige reaktioner, hvis Iran vælger ikke at samarbejde med det internationale samfund.

Mødet i Wien i starten af denne uge forløb faktisk konstruktivt. Der blev drøftet et tillidsskabende tiltag på det atomare område med forarbejdning af lavt beriget uran fra Iran i udlandet. Derved vil Iran få det atomare brændsel, de har behov til civil formål; samtidigt med, at vi andre får sikkerhed for, at det ikke kan anvendes militært. Så hvis deres formål er civil, så er det jo et godt tilbud. Der er selvsagt tale om et første skridt. En egentlig succes afhænger fortsat af, om der kommer konkrete fremskridt med hensyn til at imødekomme det internationale samfunds bekymringer i forhold til landets atomprogram.

Det er derfor vigtigt at fastholde presset på Iran. Jeg støttede derfor ved seneste udenrigsministermøde den 14. september, at EU indleder et analysearbejde af eventuelle EU-sanktioners gennemførlighed og effektivitet. Vi skal jo vide, hvad vi gør, hvis vi laver sanktioner. Jeg forventer, at vi på mandag vil drøfte fremskridt i dette arbejde i lyset af de igangværende drøftelser.

Per Clausen pegede på, at der er en sammenhæng mellem menneskeret-tighedssituationen og det atomare program for Iran, som også har betydning for andre områder i Mellemøsten.

Pia Adelsteen pegede på, at der efter valget i Iran har været en masse protester og er indledt en masse retssager mod oppositionsfolk og folk, der arbejdede på udenlandske ambassader. Hun mente, det var et kæmpe problem, hvis folk blev straffet, fordi de havde arbejdet på en ambassade.

Kim Mortensen forstod, at EU sammen med USA arbejder på at få en aftale med Iran om landets atomvåbenprogram, og at Danmark støtter den linje. Det var han enig i, men spurgte, hvordan det gik med forhandlingerne. Han spurgte, om det har indflydelse på de forhandlinger, der er i gang med Israel.

Udenrigsministeren mente, Israel måtte være interesseret i en aftale med Iran, som gør, at det berigede brændsel kan tages ud af Iran igen.

11. Situationen i Guinea Conakry

– *Rådskonklusioner*

Rådsmøde 2970+2971 – bilag 3 (tillæg til samlenotat)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt.

Punkt 2. Samråd med udenrigsministeren vedr. samrådsspørgsmål A om forhandlinger med Israel om en opgradering af handelsaftalen

EUU alm. del (09) – samrådsspørgsmål A (vedlagt)

EUU alm. del (09) – bilag 44 (henvendelse af 21/10-09 fra danske NGO'er vedr. EU's relationer til Israel)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (08) – bilag 477 (side 1406, seneste behandling i EUU 12/6-09)

Samrådsspørgsmålet havde følgende ordlyd:

”Ministeren bedes i et kommende samråd redegøre for, hvad ministeren forventer af den videre proces omkring EU's forhandlinger med Israel om en opgradering af handelsaftalen, efter at den nuværende aftale er blevet forlænget.”

Anne Grete Holmsgaard motiverede samrådsspørgsmålet. Hun håbede, aftalen stadig væk var på vågeblus, men ville gerne vide, hvad der var Danmarks position i relation til en opgradering. Hun henviste til, at et bredt flertal ved debatten om Gaza i foråret lagde vægt på, at bosættelserne ikke måtte fortsætte, at der ikke måtte ske husødelæggelser i Jerusalem, at menneskerettighederne skulle respekteres, at tostatsløsningen måtte gennemføres osv.

Udenrigsministeren: Som det helt klart fremgår af det, Anne Grete Holmsgaard nu har sagt, og af udvalgets spørgsmål, er situationen i øjeblikket den, at EU og Israel har forlænget den nuværende handlingsplan under associeringsaftalen. Det er aftalt, at forlængelsen vil gælde indtil udgangen af 2009.

Forløbet har været følgende:

På associeringsrådet med Israel i juni 2008 besluttede parterne gradvist at styrke samarbejdet, både i forhold til den politiske dialog og i forhold til sektorpolitikkerne – sidstnævnte i form af en revideret handlingsplan for samarbejdet. Den daværende treårige handlingsplan fra 200 blev samtidig forlænget med et år.

På det følgende associeringsråd den 15. juni i år understregede man fra EU's side det fortsatte ønske om en opgradering af forbindelserne mellem EU og Israel, som ville finde sted, så snart situationen var den rette hertil. Det er en samlet vurdering, om situationen er den rette hertil. Som bekendt havde vi her i udvalget et længere samråd herom før associeringsrådet. Jeg vil gerne henvise til denne drøftelse og til EU's erklæring til associeringsrådet, som er offentligt tilgængelig. Hvis ikke I har den, kan vi sende den over.

Lad mig erindre om, at vi fra dansk side – både internt i EU-kredsen og mellem EU og Israel – har lagt stor vægt på spørgsmålet om menneskerettigheder i forbindelse med en opgradering. Vi har arbejdet for, at menneskerettigheder ikke blot som hidtil vil indgå som et emne for en uformel EU-Israel arbejdsgruppe, men

3. Europaudvalgs møde 23/10-09

i stedet vil blive genstand for en forhandling i et formelt nedsat udvalg, altså et fast udvalg.

I erkendelse af, at omstændighederne imidlertid siden den seneste Gazakonflikt ikke har tilladt fortsættelse af arbejdet med opgraderingen, foreslog EU at forlænge handlingsplanen, indtil der var opnået enighed om en ny plan. Israels udenrigsminister, Avigdor Liberman, besvarede den 24. juni EU's forslag og indvilgede i en forlængelse indtil udgangen af 2009. Fra israelsk side udtryktes håb om, at en ny handlingsplan ville ligge klar til den tid. Den 23. juli kvitterede EU-formandskabet og udenrigskommissæren for Libermans skrivelse og udtrykte håb om, at omstændighederne inden længe ville tillade at fortsætte arbejdet med opgraderingen af handlingsplanen.

Men – og det er så svaret på hvor vi er nu – det er den generelle holdning i EU-kredsen, at situationen fortsat ikke har ændret sig på en måde, som i øjeblikket vil gøre en ny handlingsplan acceptabel for EU. Der foreligger derfor heller ingen aktuelle planer fra Kommissionen eller formandskabet om at gå videre i sagen. Her spiller selvfølgelig alle de ting ind, Anne Grete Holmsgaard nævnte: faste bosættelser, husdelæggelser i Østjerusalem osv. Alt det indgår i den samlede vurdering.

Jeg vil til slut minde om, at det er hele området, der som helhed har en stigende strategisk interesse for EU, og EU arbejder for at forbedre og styrke samarbejdet med alle sine sydlige naboer inden for naboskabspolitikken – herunder selvfølgelig også Israel, så langt det er muligt.

Per Clausen spurgte, om han skulle forstå udenrigsministeren sådan, at der ikke vil blive taget initiativ til nye forhandlinger, før Israel har ændret praksis med hensyn til bosættelser, blokaden af Gaza og muligheden for at komme rundt på Vestbredden. Han havde hørt, at der i nogle EU-lande var kræfter, som arbejdede på, at man skulle i gang med forhandlinger for at få lavet en ny aftale. Kan man sige, at aftalen stadig væk er død?

Anne Grete Holmsgaard ville gerne have bekræftet, at de forudsætninger, der var opridset i Folketingets vedtagelse, måtte være opfyldt, før man gik i gang med drøftelser om en opgradering af aftalen.

Udenrigsministeren sagde, at nu var opgaven jo ikke at smadre Israel, som trods alt var det eneste demokrati i regionen. I øjeblikket forholder Israel sig på en måde, der gør, at vi ikke er interesseret i en opgradering. Men som nævnt må dette afgøres ud fra en samlet vurdering, hvori indgår de ting, Anne Grete Holmsgaard nævner, samt hvordan det går med fredsprocessen, som i øjeblikket er gået i stå. Udenrigsministeren bekræftede, at aftalen holdes på vågeblus, og så vurderer man i det nye år den samlede situation. Han nævnte, at den israelske udenrigsminister, Liberman, skulle have et møde med udenrigsministeren, hvortil de udenrigspolitiske ordførere var inviteret, så der kunne de sige noget til Liberman, hvilket han syntes de skulle gøre.

Per Clausen gjorde i anledning af udenrigsministerens bemærkning om, at man jo ikke skulle smadre Israel, opmærksom på, at Enhedslisten hele tiden

3. Europaudvalgs møde 23/10-09

havde talt for en tostatsløsning, og så var der jo ikke tale om at smadre Israel. I øvrigt var han glad for indholdet i det svar, udenrigsministeren var kommet med.

Michael Aastrup Jensen forstod godt, at udenrigsministeren havde gjort den bemærkning om at smadre Israel, og mindede om, at i den debat om Syrien, der havde været under det forrige punkt på dagsordenen, havde han ikke hørt mange fra venstrefløjens tale om, hvorvidt Syrien var et demokrati eller ej. Han advarede imod, at man anlægger en dobbelt standard, hvor Israel skal opføre sig som en helgen, mens man bare kigger væk, når det drejer sig om krænkelse foretaget af den anden side i konflikten.

Anne Grete Holmsgaard advarede mod, at man tillagde nogle mennesker nogle intentioner om at smadre Israel, som de ikke havde. Hun spurgte, om udenrigsministeren ikke også var skuffet over, hvad den kritiske dialog med Israel egentlig havde ført til. Hun mente, man burde presse Israel meget hårdt, idet hun pegede på, at en opgradering af aftalen jo ville give Israel nogle fordele. Hun var glad for, at udenrigsministeren stod fast på det, der står i Folketingets vedtagelse.

Anne Grete Holmsgaard så også gerne en aktiv fredsproces, men spurgte, hvilke forventninger udenrigsministeren egentlig havde til en sådan.

Kim Mortensen erklærede sig enig i den linje, udenrigsministeren havde angivet, men advarede ligesom Anne Grete Holmsgaard mod, at man tillagde folk nogle intentioner, de ikke havde. Han havde på Europaudvalgets tur til Israel forstået, at hvis bosættelserne fortsætter, var drømmen om en tostatsløsning en illusion. Det mente han var det vigtigste punkt her og nu.

Udenrigsministeren forstod, at hans sprogbrug havde forlænget debatten, og præciserede, at hans bemærkning om at smadre Israel ikke var møntet på nogen af de tilstedeværende. Men han syntes, man i debatten ofte glemte proportionerne. Vi stiller samme krav til begge sider, men vi har ikke større forventninger om, at den palæstinensiske side opfylder dem. Vi stiller derfor i praksis større krav til Israel, fordi det er et demokrati, som bygger på samme værdier som os.

Med hensyn til en tostatsløsning gjorde udenrigsministeren opmærksom på, at også palæstinenserne under Abbas støtter en tostatsløsning, men det samme gælder ikke Hamas.

Udenrigsministeren sagde til Anne Grete Holmsgaard, at han selvfølgelig var hamrende skuffet over, at fredssporet var lagt øde. Han troede, man skulle arbejde for en omfattende fredsftale, idet han ikke længere troede på en isoleret fred. Syrien skal f.eks. med på fredssporet.

Udenrigsministeren mente ikke, der var stor uenighed blandt EU-landene om, at en aftale om opgradering af aftalen med Israel i øjeblikket er sat på vågeblus. Han pegede på, at der er kommet en økonomisk fremgang på Vestbredden, hvilket er positivt. Abbas skal imødekommes, men det gør israelerne meget lidt.

3. Europaudvalgsmøde 23/10-09

Per Clausen gjorde opmærksom på, at han altid havde talt om menneskeret-tigheder, også i relation til Syrien og de muslimske lande.

Anne Grete Holmsgaard forstod, at den eksisterende aftale var forlænget til udgangen af 2009, og ville bare sikre sig, at man ville få en grundig drøftelse i Europaudvalget, inden man tog stilling til, hvad der skulle ske med den i 2010.

Udenrigsministeren sagde ja både til Per Clausen og Anne Grete Holms-gaard.